

Atvinnuveganefnd Alþingis
Nefndasviðs Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 12. febrúar 2015

Umsögn um tillögu til þingsályktunar um breytingu á þingsályktun um áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða, 244. mál

Félagið Íslensk Vatnsorka hf. hefur frá stofnun einbeitt sér að litlum og meðalstórum virkjunarvalkostum með sérstakri áherslu á verkefni sem ber heitið „Hagavatnsvirkjun“ og er valkostur númer 39 í Rammaáætlun. Félagið lýsir yfir óánægju með að þessi virkjunarvalkostur skuli eftir átta ára samfellda rannsóknavinnu, sem einungis hefur skilað jákvæðum niðurstöðum, enn vera flokkaður í biðflokk. Endurheimt Hagavatns hefur verið hagsmunamál í héraði um áratugaskeið og með samnýtingu með minni virkjun er unnt að fjármagna verkefnið. Óskað er eftir því að virkjunarvalkosturinn verði færður í nýtingarflokk.

Orkuveita Reykjavíkur fékk upphaflega úthlutað rannsóknarleyfi þann 1. apríl 2007 til athugana á virkjunarvalkosti við Hagavatn sunnan Langjökuls. Á síðustu árum hafa farið fram á svæðinu umfangsmiklar rannsóknir, sem ná m.a. til útfærslu virkjunarhugmynda, mati á helstu umhverfisáhrifum, arðsemi og flestum þeim þáttum sem tengjast slíkri framkvæmd. Íslensk Vatnsorka og Orkuveita Reykjavíkur hafa staðið að verkefninu um Hagavatnsvirkjun, þar sem Íslensk Vatnsorka fer nú með verkefnisstjórn verkefnisins. Í fyrirbyggjandi útfærslu er gert ráð fyrir 18MW virkjun sem er um helmingur þess sem áður var lagt til. Ennfremur er ekki gert ráð fyrir virkri miðlun og er þessi útfærsla því í takt við hugmyndir Landgræðslu ríkisins.

Umhverfisáhrif virkjunar við Hagavatn sunnan Langjökuls mótast af því að stíflað verði skarð sem myndaðist í klapparhaft fyrir um 80 árum, en þannig mun Hagavatn ná fyrri stærð sem stöðuvatn eins og það var áður af náttúrunnar hendi. Þannig mun Hagavatn verði endurheimt með framkvæmdinni. Rannsóknir á virkjunarvalkostinum hafa leitt í ljós að auka má verulega hin jákvæðu áhrif virkjunarinnar á sandfok með því að útfæra virkjunina sem rennslisvirkjun með stöðugu vatnsborði, en áður var hún útfærð sem toppafllsvirkjun. Þannig má gera ráð fyrir að sandfok á svæðinu muni minnka verulega eins og varð raunin við sambærilega framkvæmd við Sandvatn, sbr. rannsóknir og skýrslur Landgræðslu ríkisins og fleiri aðila.

Í dag er sandfok í Bláskógarbyggð verulegt vandamál og er svifryksmengun að stórum hluta yfir hættumörkum á svæðinu. Landgræðsla ríkisins, Sveitarfélagið Bláskógarbyggð og landeigendur hafa því sýnt þessum hugmyndum mikinn áhuga og hafa í umsagnarferli um rammaáætlun tjáð sig um þennan virkjunarvalkost á eftirfarandi vegu:

Sveitarfélagið Bláskógarbyggð:“Sveitarstjórn Bláskógarbyggðar fer þess eindregið á leit við iðnaðarráðuneytið og frummælendur fyrirbyggjandi þingsályktunartillögu að Hagavatnsvirkjun verði færð til um flokk, þ.e. úr biðflokki í orkuvinnsluflokk.“

Landgræðsla ríkisins: „....., en ef fyrirhugað lón fyrir rennslisvirkjun yrði myndað, myndi það tvímælalaust draga úr sandfoki á austurhluta svæðisins sunnan Langjökuls.“

Ferðamálafulltrúi Árnassýslu: ...“Markmiðið er að nýta fallorkuna á umhverfisvænan hátt, en jafnframt mun virkjunin koma í veg fyrir gífurlegt sandfok sem er á svæðinu og opna nýja og spennandi möguleika í ferðapjónustu. Okkur líst afar vel á hugmyndirnar og vonumst til að verkefnið verði að veruleika í náinni framtíð.“

Landeigendur Úthlíðartorfu: ...“Landeigendur leggja áherslu á, að með þessari framkvæmd er verið að endurheimta fyrra horf Hagavatns, hefta jarðvegsfok, auka möguleika á landgræðslu og bæta lífsgæði íbúa á áhrifasvæði uppfoksins. Landeigendur Úthlíðartorfu fara þess eindregið á leit við iðnaðarráðuneytið og frummælendur fyrirbyggjandi þingsályktunartillögu að Hagavatnsvirkjun verði færð til um flokk, þ.e. úr biðflokki í orkuvinnsluflokk.“

Þessu til viðbótar hefur Íslensk Vatnsorka kannað áhrif framkvæmdarinnar á laxfiska og meðal annars leitað álits Veiðimálastofnunar Íslands þar sem miðlun Hagavatns muni minnka áhrif jökulhlaupa og aurflóða í Hvítá sem hafa verið skaðleg búsvæðum laxfiska í Hvítá. Þannig getur virkjunarvalkosturinn haft jákvæð áhrif á lífríki laxfiska í Hvítá.

Orkuafhending úr Hagavatnsvirkjun verður með jarðstreng frá virkjuninni niður í Haukadal og þaðan inn á dreifikerfið á Flúðum mun samkvæmt fyrirbyggjandi áliti Landsnets auka öryggi orkuafhendingar á Suðurlandi, en sem kunnugt er þá er mikil orkuvinnsla mjög staðbundin við Þjórsá. Mögulegt er að raforkan nýtist í héraði til notkunar hjá garðyrkjubændum við afhendingarstað.

Sem kunnugt er þá starfrækir Ferðafélag Íslands ferðaskála við Hagavatn. Íslensk Vatnsorka hefur átt í viðræðum við Ferðafélag Íslands um hugmyndir sem snúa að endurnýjun skálans og að nýr skáli yrði bæði með rafmagn og fullkominni hreinlætisaðstöðu sem opin yrði almenningi. Svæðið

um Langjökul er mjög vinsælt útivistarsvæði sérstaklega á veturna og er sótt heim af fleiri þúsund ferðamönnum. Á öllu svæðinu er samt engin hreinlætisaðstaða og er viðbúið að umhverfisáhrif þess að fleiri þúsund ferðamenn skuli hafa aðgang að hreinlætisaðstöðu muni vera jákvæð. Fyrir liggur umsögn ferðamálafulltrúa uppsveita Árnassýslu sem mælir með framkvæmdinni.

Íslensk Vatnsorka hefur ásamt Orkuveitu Reykjavíkur unnið að samfelldum rannsóknum á verkefninu um Hagavatnsvirkjun í átta ár. Fyrir liggja tugir greinargerða og skýrsla um alla þá umhverfisþætti sem skipta máli við slíka framkvæmd. Mikil áhersla hefur verið lögð á að útfæra virkjunina í samráði við sveitarfélagið, landeigendur og aðra sem hlut eiga að máli. Þessi rannsóknarvinna hefur síðan leitt til endurbóta á útfærslu virkjunarhugmyndanna með það í huga að auka hin jákvæðu áhrif.

Forvinnu við umhverfismat er að mestu leyti verið lokið og fjármögnun verkefnisins hefur verið undirbúin. Áhugi er á kaupum á orkunni og tengingar um jarðstrengi verið útfærðir í samráði við Landsnet. Gert er ráð fyrir að verkefnið muni hafa mjög jákvæð áhrif á atvinnulíf og verkefnastöðu í Bláskógarbyggð.

Virðingarfyllt
Íslensk Vatnsorka hf.